

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kubenovou v právní věci žalobce: **T. K.**,, zast. Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem se sídlem Na Zlatnici 301/2, Praha 2, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 7, 140 96 Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 4. 2016, č. j. 17987-3/2016-900000-304.1, sp. zn. 90469 /2015-530000-12,

t a k t o :

- I. Žaloba se **z a m í t á**.
- II. Žádnému z účastníků se **n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou žalobou žalobce napadá rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 4. 2016, č. j. 17987-3/2016-900000-304.1, sp. zn. 90469 /2015-530000-12 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo dle ust. § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) zamítnuto odvolání proti rozhodnutí Celního úřadu pro Jihomoravský kraj (dále též „správní orgán prvního stupně“), ze dne 9. 2. 2016, č. j. 1335-4/2016-530000-12 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“).

Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku podle ustanovení § 42a odst. 2 písm. a) zákona č. 13/97 Sb., zákona o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“), a to porušením

povinnosti vyplývající z ust. § 21e odst. 1 písm. a) zákona o pozemních komunikacích tím, že jako řidič motorového vozidla značky Fiat Punto, registrační značky, užil dne 6. 6. 2015 v 14:15 hod. zpoplatněnou pozemní komunikaci dálnici D2 v úseku na 11. km ve směru jízdy na Bratislavu, aniž by uhradil časový poplatek způsobem uvedeným v ust. § 21a zákona o pozemních komunikacích a umístěn ve vozidle způsobem uvedeným v ust. § 2 odst. 4 vyhlášky č. 435/2012 Sb., o užívání pozemních komunikací zpoplatněných časovým poplatkem, ve znění do 30. 11. 2015 (dále jen „VoUPK“). Podle ust. § 42a odst. 7 písm. d) zákona o pozemních komunikacích byla žalobci uložena sankce pokuty ve výši 1 000 Kč. Současně byla žalobci stanovena povinnost nahradit náklady řízení v částce 1 000 Kč na základě § 79 odst. 1 zákona o přestupcích ve spojení s st. § 1 odst. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 231/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Předně žalobce **žalobou** proti napadenému rozhodnutí namítá, že řízení, jež předcházelo vydání prvostupňového rozhodnutí, trpí vadami mající vliv na zákonnost tohoto rozhodnutí. Správní orgán prvního stupně nenařídil nové ústní jednání, ačkoliv se zmocněnec žalobce z ústního jednání nařízeného na den 9. 2. 2016 náležitě omluvil pro důležitý důvod, kdy jeho omluva byla správnímu orgánu doručena zhruba 2 hodiny po zahájení ústního jednání a hodinu před vydáním rozhodnutí. K náležitosti a důvodnosti omluvy žalobce odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2013, č. j. 6 As 25/2013-23, který shrnuje tři podmínky pro uznání omluvy z ústního jednání jako náležité. K tomu žalobce uvádí, že ústní jednání dne 9. 2. 2016 bylo nařízeno na 9:00 hod. Již v 11:06 hod. téhož dne bylo elektronické podatelně správního orgánu prvního stupně doručeno podání zmocněnce žalobce, jehož přílohou byla lékařská zpráva ze dne 9. 2. 2016, vystavená MUDr. A. V., ze které se podávalo, že zmocněnec žalobce byl téhož dne vyšetřen v ordinaci svého praktického lékaře s horečnatým onemocněním, byla mu nasazena antibiotika, předpokládané trvání nemoci asi týden, 15. 2. 2016 pozván na kontrolní odběr krve a na kontrolu. Žalobce má proto za to, že všechny podmínky náležitosti omluvy byly splněny, neboť předně se zmocněnec žalobce písemně omluvil neodkladně poté, co překážka bránící mu v účasti na ústním jednání vyvstala a kdy o ní získal důkaz. Rovněž i druhá podmínka náležitosti omluvy byla splněna, neboť zmocněnec žalobce ve svém podání ze dne 9. 2. 2016 jednoznačně uvedl, z jakého důvodu se nemohl k ústnímu jednání dostavit. I třetí podmínka byla splněna, neboť zmocněnec žalobce svá tvrzení dokládal lékařskou zprávou.

Žalobce považuje prvostupňové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť správní orgán prvního stupně při rozhodování nezohlednil jeden z podkladů rozhodnutí, a to právě omluvu zmocněnce žalobce. Dále je dle žalobce napadené rozhodnutí nezákonné pro nesprávně zjištěný skutkový stav, neboť z potvrzení doručení datové zprávy ve spojení s omluvou z ústního jednání, vyplývá, že omluva z ústního jednání byla správnímu orgánu doručena dne 9. 2. 2016 v 11:06 hod., tedy sice po provedeném ústním jednání, ale dopoledne, nikoliv odpoledne, jak se podává v napadeném rozhodnutí.

Dále žalobce uvedl, že se ještě před začátkem ústního jednání pokoušel z ústního jednání telefonicky omluvit, bylo mu však sděleno, že bude přihlíženo toliko k písemné a doložené omluvě. Ostatně telefonická omluva není přípustná ani dle rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 25/2013-23, neboť omluva učiněná telefonicky jen stěží může být dokládána nějakými důkazy.

Co se týče úvahy žalovaného o zvolení substitučního zástupce, namítá žalobce, že lze jen stěží po někom chtít, aby ráno před 9:00 hod. někoho zmocnil ke svému zastupování tak, aby tato osoba stihla se k tomuto ústnímu jednání řádně připravit a dostavit se k němu.

K úvaze žalovaného, že nemoc trvající jeden týden, není vážnou nemocí, žalobce uvádí, že vážnou nemocí měl jeho zmocněnec na mysli to, že se v této době nemůže ke správnímu orgánu fyzicky dostavit, což je jedinou podstatnou okolností jeho nemoci pro účely posouzení důvodnosti omluvy.

Pokud dále žalovaný v napadeném rozhodnutí tvrdí, že zmocněnec žalobce v rozporu se svým slibem správní orgán nevyrozuměl o svém vyléčení, uvádí k tomu žalobce, že prvostupňové rozhodnutí bylo zmocněnci žalobce doručeno dne 12. 2. 2016, tedy ještě v době, kdy trvalo jeho onemocnění. Po doručení předmětného rozhodnutí pak zmocněnec žalobce dospěl k závěru, že je irelevantní správní orgán vyrozumívat o svém zdravotním stavu, neboť ústní jednání už správní orgán zjevně nenařídí, když jeho omluvu nevzal v potaz a vydal rozhodnutí.

K údajné obstrukčnosti jednání svého zmocněnce žalobce uvádí, že žalovaný nijak neprokázal, že zmocněnec žalobce je příslušníkem jakési „pojišťovny“, přesto z této fiktivní příslušnosti dovozuje negativní závěry pro žalobce v tom směru, že z tohoto důvodu jakýkoliv postup zmocněnce žalobce považuje za obstrukční, a v důsledku tak vyhodnotil omluvu zmocněnce žalobce za nedůvodnou. Žalobce pouze podotýká, že ačkoliv jeho zmocněnec žádal o doručování na e-mail, ani jeden ze správních orgánů mu ani jednou žádnou z písemností na e-mail nedoručovali, a to ani v době, kdy ještě neměl zřízenou datovou schránku. Pokud tedy žalovaný spatřoval obstrukčnost jednání zmocněnce žalobce v tom, že tento požádal o doručování na e-mail, ale doručování písemností na tento e-mail nepotvrzoval, jedná se o úvahu nesprávnou a nepodloženou.

K tvrzení žalovaného, že si zmocněnec žalobce nepřebírá poštu, žalobce uvádí, že právě za tím účelem, aby si nemusel přebírat poštu, si jeho zmocněnec zřídil datovou schránku, neboť zcela legitimně vychází z toho, že orgány veřejné moci jsou povinny do datové schránky doručovat.

Pokud dále žalovaný uvedl, že se zmocněnec žalobce neúčastní ústních jednání, namítá k tomu žalobce, že to je pouze z toho důvodu, že správní orgán nebyl opakovaně schopen zmocněnce žalobce k ústnímu jednání řádně předvolat, a když se mu to podařilo, z vyšší moci se zmocněnec žalobce nemohl pro svůj zdravotní stav dostavit.

Pokud žalovaný spatřoval obstrukčnost též v tom, že se žalobce na místě nevyjádřil a nic nepodepsal, uvádí k tomu žalobce, že je jeho právem tak učinit, a nemůže mu to proto být kladeno k tíži (k tomu srov. rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. 2. 2015, č. j. 15 A 42/2012-27).

Další námitka žalobce se týká skutečnosti, že vjezd, kterým žalobce vjel na dálnici D2, nebyl označen dopravní značkou č. IP 14a označující zpoplatnění. Dle žalobce není zřejmé, z jakého podkladu a jakým způsobem správní orgán prvního stupně čerpal zjištění, že pozemní komunikace byla označena značkou č. IP 14a. Úvaha správního orgánu prvního

stupně je tak nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75). V tomto směru měl dle žalobce správní orgán prvního stupně provést dokazování, aby bylo nad veškerou pochybnost zjištěno, zda úsek, po kterém jel žalobce, skutečně byl či nebyl označen příslušnou dopravní značkou. Žalobce navrhl, že při ústním jednání předloží důkaz o tom, že vjezd na dálnici D2 nebyl příslušnou značkou označen.

Další žalobní námitku žalobce spatřuje v tom, že jeho zmocněnec v odvolání výslovně žalovaného požádal, aby jej před vydáním rozhodnutí poučil o tom, kdo bude ve věci rozhodovat, a to z důvodu případné námitky podjatosti oprávněné osoby. Této žádosti však žalovaný vyhověl tři dny před vydáním svého rozhodnutí. Informace o oprávněné úřední osobě bylo do datové schránky zmocněnce žalobce dodáno dne 19. 4. 2016 a napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 22. 4. 2016. Oba dokumenty byly zmocněnci žalobce doručeny dne 22. 4. 2016, kdy se do datové schránky přihlásila oprávněná osoba. Tento postup žalovaného měl za následek to, že nedoplnil důvody svého odvolání, neboť vyčkával až na okamžik poskytnutí informací o oprávněných úředních osobách. Žalobce tak byl zkrácen na svém právu vyjádřit stanovisko v odvolacím řízení a napadené rozhodnutí tak pro něj bylo tzv. překvapivým rozhodnutím (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2010, sp. zn. 32 Cdo 1019/2009).

Žalobce je dále názoru, že úvahy správního orgánu o naplnění materiální stránky přestupku jsou nedostatečné. Ze znění prvostupňového rozhodnutí je zřejmé, že k naplnění materiální stránky přestupku postačuje naplnění formálních znaků (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 104/2008-45). Dle žalobce je tak rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů co do naplnění materiální stránky přestupku.

Žalovaný ve **vyjádření k žalobě** podotkl, že žalobce své námitky směřuje spíše proti prvostupňovému rozhodnutí, které kdyby vznesl v odvolání, mohl se s nimi žalovaný vypořádat, případně řízení doplnit. K omluvě z ústního jednání pak uvádí, že oprávněné úřední osoby neměly vůbec možnost, aby se před vydáním prvostupňového rozhodnutí o existenci omluvy dověděly, když omluva byla doručena dvě hodiny po ústním jednání a hodinu před vydáním rozhodnutí. Dle žalovaného by adekvátním řešením situace bylo jakékoliv oznámení, které by se dostalo do dispozice oprávněné úřední osoby před úkonem s tím, že důkaz by byl doložen poté. Pro tento případ však dle žalovaného mohl zmocněnec žalobce požádat o prominutí zmeškání úkonu. Spis neobsahuje žádný záznam o telefonické omluvě z ústního jednání. Nepřesně specifikovaný časový údaj vztahující se k doručení omluvy „téhož dne odpoledne“ byl čerpán ze spisu a je časem, kdy došlo k elektronickému vložení omluvy do spisového materiálu a kdy o něm správní orgán získal vědomost.

K námitce, že žalobce na dálnici D2 vjel vjezdem, který nebyl označen dopravní značkou č. IP 14a, žalovaný uvedl, že nemá vědomost, kterým nájezdem na dálnici žalobce vjel a tuto námitku nelze přezkoumat. Žalobce se navíc sám doznává, že se nacházel na úseku dálnice D2, který je úsekem určeným ke zpoplatnění příslušným prováděcím právním předpisem.

Co se týče námitky nesdělení údajů o oprávněných úředních osobách, žalovaný uvádí, že zmocněnec měl v zájmu účastníka řízení realizovat jeho práva, tj. činit podání

v souladu se správním řádem a bezprostředně přebírat poštu, nikoliv vyčkávat s doplněním odvolání a přebíráním pošty. Zákon ohledně sdělování informace o oprávněných úředních osobách nestanoví lhůty, nevěnoval tak žalovaný pozornost okolnosti, zda mezi sdělením informace a vydáním rozhodnutí uplynula dostatečná lhůta. Vzhledem k tomu, že oprávněné úřední osoby nebyly podjaty a námitka podjatosti není tvrzena ani v žalobě, tak postup žalovaného nezpůsobil žalobci jakoukoliv újmu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 121/2014-33).

Dle žalovaného ani nemůže obstát námitka žalobce stran nenaplnění materiální stránky přestupku. Žalovaný odkazuje na poslední odstavec na straně 8 prvostupňového rozhodnutí, kde je materiální aspekt přestupku rozebrán.

Ve **správním spise** se mj. nachází oznámení přestupku č. j. KRPB-140381-1/PŘ-2015-060043-KAP ze dne 6. 6. 2015, oznámení přestupku sepsané na místě kontroly č. j. KRPB-140381-2/PŘ-2015-060043-KAP ze dne 6. 6. 2015, které žalobce odmítl podepsat, popř. se vyjádřit, dále úřední záznam č. j. KRPB-140381-3/PŘ-2015-060043-KAP ze dne 6. 6. 2015, fotodokumentace zachycující přední sklo vozidla žalobce a řidičský a občanský průkaz žalobce a osvědčení o registraci vozidla. Ve spise je taktéž založena videonahrávka zachycující žalobce a jeho vyjádření, že se nebude vyjadřovat do oznámení přestupku a podepisovat jej.

Z obsahu předloženého správního spisu soud zjistil následující skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodnosti žaloby.

Dne 2. 7. 2015 byl celním úřadem vydán příkaz o uložení pokuty č. j. 90469-2/2015-530000-12, proti němuž dne 16. 7. 2015 podal zmocněnec žalobce odpor. Příkaz o uložení pokuty tak byl zrušen a bylo pokračováno v řízení. Zároveň s podáním odporu zmocněnec žalobce požádal správní orgán o doručování na elektronickou adresu

Na den 10. 9. 2015 v 9:00 hod. bylo nařízeno ústní jednání. Předvolání k ústnímu jednání ze dne 30. 7. 2015 bylo zmocněnci žalobce doručeno na jeho elektronickou adresu. Doručení písemnosti nebylo následně potvrzeno, proto správní orgán prvního stupně předvolání doručil na doručovací adresu zmocněnce, přičemž bylo doručeno dne 24. 8. 2015 fikcí. Přestupek žalobce byl projednán v jeho nepřítomnosti, neboť se k ústnímu jednání nedostavil a svoji neúčast nijak neomluvil. Dne 30. 9. 2015 pak bylo vydáno rozhodnutí č. j. 90469-7/2015-530000-12, proti němuž podal zmocněnec žalobce odvolání. Žalovaný posoudil odvolání jako částečně důvodné a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 30. 9. 2015 zrušil rozhodnutím ze dne 18. 12. 2015, č. j. 61730-2/2015-900000-304.1, a to z důvodu nedoručení předvolání k ústnímu jednání zmocněnci žalobce do datové schránky.

Správní orgán prvního stupně následně předvoláním doručeným datovou zprávou ze dne 29. 1. 2016 nařídil ústní jednání na den 9. 2. 2016 v 9:00 hod., ke kterému se žalobce nedostavil bez řádné omluvy. Téhož dne správní orgán vydal **prvostupňové rozhodnutí**. Správní orgán prvního stupně na základě shromážděných podkladů dospěl k závěru, že dne 6. 6. 2015 v 14:15 hod. na zpoplatněné pozemní komunikaci – dálnici D 2 v úseku na 11. km ve směru jízdy na Bratislavu na kontrolovaném vozidle nebyl vylepen žádný dálniční kupón.

Společenskou nebezpečnost správní orgán spatřoval v neuhrazení časového poplatku, kdy smyslem a účelem povinnosti zaplatit předem poplatek je finanční účast uživatele vybrané kategorie pozemní komunikace, která obecně poskytuje vyšší pohodlí, bezpečnost, rychlost a plynulost jízdy. Řidič osobního vozidla přitom k užití zpoplatněné komunikace není nucen, s ohledem na stávající rozložení silniční sítě může k jízdě vždy zvolit nezpoptatněné pozemní komunikace.

Žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí podal blanketní odvolání včetně žádosti o sdělení oprávněných úředních osob. Odvolání ani po výzvě správního orgánu prvního stupně nebylo doplněno.

O odvolání žalobce následně rozhodl žalovaný **napadeným rozhodnutím**, které je nyní předmětem soudního přezkumu. Žalovaný zkoumal, zda nedošlo k porušení procesních práv žalobce tím, že ústní jednání proběhlo bez účasti zvoleného zástupce. Vzhledem k dosavadním krokům zástupce v předmětném řízení, potažmo i ke zkušenostem z řízení, v nichž za účastníky řízení jednají zástupci „pojišťovny“ (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 149/2015 a 2 As 47/2015), omluva zástupce nebyla náležitá ani z důležitého důvodu. Pokud byl zástupce schopen dostavit se k lékaři, byl zajisté schopen omluvit se z jednání předem, např. telefonicky, ne-li dokonce zvolit pro daný úkon jiného zástupce, k čemuž ho opravňovala plná moc. Lékařem odhadnutá doba nemoci 1 týden pak vůbec nesvědčí zástupcově tvrzení v omluvě, že vážně onemocněl. Nedostatečnost důvodu omluvy spatřuje žalovaný také ve skutečnosti, že zástupce v omluvě uvedl, že správnímu orgánu sám sdělí, až bude vyléčen. Žádnou součinnost v tomto směru však nevyvinul.

Provedeným dokazováním, zejména fotodokumentací a videonahrávkou, pak bylo dle napadeného rozhodnutí nesporně zjištěno a prokázáno, že žalobce daného dne užil zpoplatněnou pozemní komunikaci D2 v úseku 11. km ve směru jízdy na Bratislavu, aniž by uhradil časový poplatek. Žalobce je osobou disponující řidičským oprávněním, věděl tedy, že svým jednáním může porušit chráněný zájem. Porušením dotčené povinnosti je tak zřejmé, že bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že se tak nestane, naplnil tedy i subjektivní stránku přestupku, a to formou vědomé nedbalosti.

Posouzení věci krajským soudem

Žaloba není důvodná

Soud konstatuje, že žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.), jde o žalobu přípustnou (§ 65, § 68, § 70 s. ř. s.).

V souladu s § 75 odst. 1, § 2 s. ř. s. přezkoumal Krajský soud v Brně napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházející jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Soud ve věci rozhodl při ústním jednání konaném dne 31. 1. 2018, k němuž se žalobce ani jeho právního zástupce nedostavili. Zástupce žalovaného setrval na svém stanovisku učiněném v napadeném rozhodnutí a písemném vyjádření k žalobě.

Krajský soud se nejprve zabýval námitkou, zda byly v dané věci splněny podmínky pro projednání přestupku v nepřítomnosti žalobce jakožto obviněného.

Podle § 74 odst. 1 zákona o přestupcích o přestupku koná správní orgán v prvním stupni ústní jednání. V nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu. Důležitost důvodu omluvy obviněného z jednání a jeho zmocněnce z neúčasti u ústního jednání je třeba posuzovat z hlediska jejího pořadí, obsahu, v jakém stádiu řízení byla omluva uplatněna, resp. je tedy důležité posoudit délku doby od zahájení správního řízení a také délku doby do zániku odpovědnosti za přestupek, zda ze spisu nebo jiných skutečností nevyplývá jakákoliv obstrukční snaha či potřeba obviněného z přestupku, popř. jeho zmocněnce působit průtahy v řízení nebo dosáhnout zániku odpovědnosti za spáchání přestupku (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2009, č. j. 7 As 28/2009-99, všechna zde citovaná rozhodnutí dostupná na www.nssoud.cz).

Zákon o přestupcích koncipuje řízení o přestupku před správním orgánem prvního stupně jako řízení s ústním jednáním, a to za účasti obviněného z přestupku. Tím je sledována a také garantována právní jistota spolehlivě zjištěného stavu věci a také právo na spravedlivý proces, které je garantované v čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod. Vzhledem k důležitému významu ústního jednání v přestupkovém řízení je tedy podstatné, aby bylo správními orgány řádně posouzeno, zda jsou naplněny podmínky, za nichž se může konat ústní jednání bez přítomnosti obviněného z přestupku, neboť v oblasti správního trestání platí princip presumpce neviny a z něho vyplývající zásada v pochybnostech ve prospěch obviněného. Jak již soud konstatoval, v nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže se odmítne, ač byl řádně předvolán, k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu. Musí tedy existovat důležitý důvod omluvy, jež musí být relevantně doložen. Ust. § 74 odst. 1 zákona o přestupcích hovoří o „náležité omluvě“ a ustanovení § 59 správního řádu poté o „bezodkladné omluvě správnímu orgánu s uvedením důvodů“. Z těchto ustanovení nelze ovšem dovodit, že se účastník řízení musí vždy omluvit předem, a to ještě před očekávanou událostí. To vždy závisí na okolnostech, za nichž došlo k nemožnosti dostavit se na ústní jednání. Obecně proto náležitou omluvou či bezodkladnou omluvou správnímu orgánu může být i omluva učiněná i s určitým odstupem času po události, která měla nastat, jež podle konkrétních okolností splňuje znaky náležité či bezodkladné omluvy správnímu orgánu.

V projednávané věci, jak je již uvedeno shora, bylo zmocněnci žalobce doručeno předvolání k ústnímu jednání na den 9. 2. 2016 dne 29. 1. 2016. Ústní jednání proběhlo daného dne v 9:00 hod. bez účasti žalobce a jeho zmocněnce a téhož dne správní orgán prvního stupně ve věci rozhodl. Omluva zmocněnce žalobce byla správnímu orgánu prvního stupně doručena v den konání ústního jednání. Dle žalovaného se žalobce z jednání neomluvil včas a nejednalo se o omluvu z důležitého důvodu, proto nedošlo ke zkrácení procesních práv žalobce.

Ustálená soudní judikatura (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2015, č. j. 9 As 69/2015-20) přitom vychází z předpokladu, že má-li jít o náležitou omluvu, musí v ní být dostatečně konkrétním způsobem předestřena důležitá důvody, pro který není účast na ústním jednání možná. Řádné doložení důvodů omluvy je přitom věcí toho, kdo se z jednání omlouvá. Současně je nutné trvat na bezodkladnosti omluvy – tedy aby byla sdělena ihned poté, co vznikne překážka bránící v účasti na jednání (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2013, č. j. 6 As 25/2013-23, ze dne 27. 1. 2015, č. j. 6 As 215/2014-25, a ze dne 10. 10. 2012, č. j. 1 As 116/2012-25).

V lékařské zprávě, která byla přílohou omluvy zmocněnce žalobce z ústního jednání, se podává: „Výše jmenovaný byl vyšetřen v ordinaci svého prakt. lékaře v Sobotíně s horečnatým onemocněním. 9. 2. 2016 nasazena ATB léčba, předpokládané trvání nemoci asi týden. 15. 2. Pozván na kontrolní odběr krve a na kontrolu.“

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 1. 2017, č. j. 6 As 151/2016-19, uvedl, že „vzhledem ke smyslu zákona se za náležitou omluvu bude považovat taková, jejíž důvody skutečně znemožňují účastnit se nařízeného správního řízení. Těmito důvody může být hospitalizace nebo jiné skutečnosti prokazatelně zamezující pohybu osoby a tedy znemožňující dostavit se na místo nařízeného jednání. Lékařská zpráva, která nezakazuje cestování ani nepředepisuje klid na lůžku, nemůže být považována za řádnou omluvu, která opravňuje stěžovatele nedostavit se ke správnímu řízení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2012, č. j. 1 As 55/2012-32).“

Dle krajského soudu je lékařská zpráva velmi stručná a nic neříkající o onemocnění zmocněnce žalobce. „Horečnaté onemocnění“ je velmi široký pojem a nelze jednoznačně vyčíst, v čem spočívá žalobcův zdravotní problém. Předně je však důležité, že zmocněnci žalobce nebyl lékařem naordinován klid na lůžku. I když soud na tomto místě nechce hodnotit závažnost onemocnění zmocněnce žalobce, z lékařské zprávy jednoznačně nevyplývá, že by nebyl schopen se ústního jednání zúčastnit, popř. se minimálně včas z ústního jednání omluvit. K tomu dále krajský soud odkazuje na rozsudek ze dne 14. 6. 2012, č. j. 1 As 55/2012-32, kde se Nejvyšší správní soud také zaměřil na relevantní důvod omluvy z ústního jednání, kterým může být pouze lékařská zpráva, dle níž je účastníkovi řízení doporučeno konkrétní omezení. V tomto smyslu je za náležitou omluvu považována taková, která skutečně znemožňuje účastnit se nařízeného správního řízení. Za takový případ je možno považovat hospitalizaci nebo jiný důvod skutečně a prokazatelně zamezující pohybu osoby. V nyní řešeném případě není v lékařské zprávě stanoveno, že má mít pacient klidový režim, neobsahuje žádné omezení, a tudíž ji správní orgány nemohly přijmout jako řádnou omluvu z jednání.

Z protokolu o ústním jednání ze dne 9. 2. 2016 navíc vyplývá, že správní orgán prvního stupně nepovažoval za nutné provést výslech žalobce, neboť shromážděné důkazy, jejichž výčet je v protokolu zaznamenán, považoval za dostatečné k řádnému zjištění skutkového stavu. Zároveň žalobce neprojevil zájem se projednání věci osobně účastnit. Neúčast žalobce či jeho zmocněnce však nebránila v uskutečnění jednání a za existující důkazní situace nemohla ohrozit cíl předmětného řízení, neboť správní orgán prvního stupně měl ve správním spisu k dispozici řadu důkazů, které spáchání přestupků žalobcem dostatečně

prokazovaly, a kterými ostatně provedl dokazování u ústního jednání v nepřítomnosti žalobce. Osobní účast žalobce (zmocněnce) u jednání proto ani nebyla nutná.

Nad rámec uvedeného lze rovněž poznamenat, že zmocněnec žalobce zůstal nečinný a ani po odeznění nemoci správní orgán prvního stupně nekontaktoval, jak ve své omluvě sliboval. Místo toho podal pouze blanketní odvolání bez jakýchkoli věcných námitek, což svědčí o jeho obstrukční strategii, již zmocněnec žalobce, popř. další osoby s Mgr. působící v pojišťování řidičů proti pokutám (J. K., P. K., R. K., M. V., M. J. a K. S., viz rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 1. 6. 2016, čj. 52 A 103/2015-69) praktikovali rovněž v řadě jiných řízení.

Ostatní námitky týkající se okolností předmětné omluvy již netřeba detailně vypořádávat, neboť krajský soud vyhodnotil omluvu z ústního jednání jako nedůvodnou. Pro nyní projednávanou věc ani není podstatné, zda byla omluva doručena dopoledne či odpoledne, neboť obě strany se shodnou na tom, že byla učiněna až po skončení ústního jednání. Ze správního spisu se taktéž nepodává, zda se žalobce omluvil před ústním jednáním telefonicky či nikoliv, což také na základě výše uvedeného není podstatné.

Krajský soud se tedy ztotožňuje s názory správních orgánů obou stupňů, že se žalobce nedostavil k ústnímu jednání bez náležité omluvy a podmínky pro postup podle § 74 odst. 1 správního řádu tak byly splněny.

Krajský soud dále nepřisvědčil námitce žalobce, že prvostupňové rozhodnutí je nezákonné a nepřezkoumatelné, neboť správní orgán prvního stupně se nezabýval skutečností, zda byl úsek, po kterém jel žalobce, označen dopravní značkou označující zpoplatněný úsek.

Předně je třeba zdůraznit, že seznam zpoplatněných pozemních komunikací byl v rozhodné době uveden v podzákoném právním předpise, a to příloze č. 2 VoUPK. Ta v daném seznamu explicitně uváděla také dálnici D2 [Brno, Chrlice - státní hranice (exit 3 až km 61)]. Co se týče tvrzené absence dopravního značení, je třeba vycházet z příslušné právní úpravy, resp. ust. § 20 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, dle kterého jsou zpoplatněné pozemní komunikace stanoveny prováděcím právním předpisem a jsou označeny dopravní značkou, která označuje jejich zpoplatnění. Krajský soud se tedy ztotožňuje s názorem žalovaného, že tato námitka je neurčitá, neboť není zřejmé, jakým nájezdem žalobce na dálnici D2 vjel. Není ani standardním postupem, aby bylo v přestupkovém řízení prokazováno, že jednotlivé pozemní komunikace jsou zákonem stanoveným způsobem označeny. Ad absurdum by totiž musely správní orgány provádět obdobné dokazování v podstatě ve všech případech, např. také u měření rychlosti v obci, jejíž začátek musí být rovněž náležitě vyznačen. Pokud tedy nejsou dány specifické okolnosti, při kterých lze absenci dopravního značení či jejího řádného umístění předpokládat, není důvodu, aby správní orgán z vlastní iniciativy prováděl v tomto ohledu další dokazování.

Dále se krajský soud zabýval námitkou žalobce, že byl zbaven možnosti namítat podjatost úřední osoby pověřené vedením odvolacího řízení.

Dle ust. § 14 správního řádu je z provádění úkonů ve správním řízení vyloučena každá osoba, o níž lze důvodně předpokládat, že má s ohledem na svůj poměr k věci,

k účastníkům řízení nebo jejich zástupcům takový zájem na výsledku řízení, pro nějž lze pochybovat o její nepodjatosti. Účastník řízení může námitku podjatosti uplatnit, jakmile se o důvodech podjatosti dozví. Neučiní-li tak bez zbytečného odkladu poté, co se o důvodech podjatosti dozvěděl, k námitce se nepřihlédne. Dle ust. § 15 odst. 4 správního řádu se o tom, kdo je v dané věci oprávněnou úřední osobou, provede záznam do spisu a správní orgán o tom účastníka řízení na požádání informuje.

Správní řád tedy neomezuje možnost uplatnění námitky podjatosti na některou z fází řízení a dokonce ani nestanoví striktní lhůtu, během níž je možno námitku podjatosti uplatnit. Soudní praxe se však ustálila na výkladu, že námitku podjatosti je z povahy věci nezbytné uplatnit před rozhodnutím správního orgánu ve věci samé (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2013, č. j. 2 As 134/2011-200). Pozdější uplatnění námitky postrádá smyslu a o takové námitce již ani nelze rozhodnout. Krajský soud považuje za nesporné, že v dané věci požádal žalobce prostřednictvím svého zmocněnce o sdělení, která osoba je pověřena prováděním úkonů v odvolacím řízení. Žalovaný vyrozuměl žalobce (jeho zmocněnce) o tom, kdo je v dané věci pověřenou úřední osobou přípisem ze dne 19. 4. 2016, zmocněnci žalobce odeslán téhož dne, avšak v souladu s ust. § 17 odst. 3 zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů byl zmocněnci doručen až okamžikem, kdy se zmocněnec, jakožto oprávněná osoba, přihlásil do datové schránky. Žalobce (jeho zmocněnec) se tedy s přípisem skutečně seznámil až dne 22. 4. 2016, tzn. tentýž den, jako mu bylo doručeno i samotné napadené rozhodnutí. Je tedy zcela zřejmé, že žalovaný neposkytl žalobci dostatečný prostor, během něhož by mu bylo umožněno na předmětné vyrozumění o oprávněné úřední osobě reagovat. Současně se však krajský soud nedomnívá, že by toto zjištění mohlo mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.

Je však podstatné, že důvody podjatosti žalobce neuvedl ani později, a to ani v žalobě proti napadenému rozhodnutí. Za daných okolností se tak jeví být předmětná žalobní námitka spíše účelovou, neboť tato obstrukční procesní strategie je krajskému soudu z jeho úřední činnosti i z judikatury Nejvyššího správního soudu dobře známa (viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 14. 8. 2017, č. j. 41 A 15/2016-27).

Krajský soud připomíná, že mu nepřísluší nahrazovat rozhodování správních orgánů o námitce podjatosti, to však nic nemění na skutečnosti, že pokud by na základě tvrzení žalobce vzniklo důvodné podezření, že oprávněná úřední osoba byla ve věci podjatá, mohlo by takové zjištění vyústit v rozhodnutí o zrušení napadeného rozhodnutí krajským soudem. Pakliže však žalobce žádné konkrétní výhrady k oprávněné úřední osobě neuvádí, nespátňuje za daných okolností krajský soud důvod domnívat se, že by mělo mít pozdější zaslání vyrozumění o oprávněné osobě vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, to tím spíše za situace, kdy měl navíc žalobce možnost tyto informace kdykoliv zjistit nahlédnutím do spisu žalovaného (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 12. 2013, č. j. 5 Af 51/2013-44).

Taktéž není relevantní námitka žalobce, že z důvodu neposkytnutí informací o oprávněné úřední osobě žalobce, popř. jeho zmocněnce, neměl možnost doplnit odvolací důvody. Zmocněnci žalobce byla dne 21. 3. 2016 doručena výzva odstranění nedostatků odvolání současně s usnesením stanovujícím lhůtu 10 dní, ve které má nedostatky odstranit. Zmocněnec žalobce si tak byl vědom okamžiku, do kdy bylo možno blanketní odvolání

doplnit. Pokud tak zmocněnec žalobce neučinil, připravil se o možnost přezkumu napadeného rozhodnutí na základě konkrétních odvolacích důvodů.

Závěrem se krajský soud zabýval námitkou žalobce, že prvostupňový správní orgán dostatečně nezdůvodnil, v čem spatřuje naplnění materiální stránky přestupku, resp. jeho společenské škodlivosti. K přestupku podle § 42a odst. 2 písm. a) zákona o pozemních komunikacích uvedl, že ze závěrů prvostupňového rozhodnutí vyplývá, že samotné neuhrazení daného poplatku je součástí formální stránky přestupku.

K tomu krajský soud uvádí, že problematika společenské škodlivosti neboli materiální stránky přestupku byla opakovaně posuzována v rámci rozhodovací činnosti ve správním soudnictví. V první řadě je nutné vycházet z toho, že dle dnes již zrušeného ust. § 2 odst. 1 zákona č. 200/1990, o přestupcích, ve znění do 30. 11. 2015, platilo, že přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin. Z toho lze dovodit, že přestupek může být pouze takové jednání, které vedle formálních znaků vykazuje také určitý stupeň společenské škodlivosti, která však nedosahuje takové intenzity, že by se jednalo o trestný čin. Je poté v souladu s teleologickým výkladem a ustálenou judikaturou, že již samotné zakotvení příslušné skutkové podstaty do zákona o přestupcích svědčí o tom, že je jejím prostřednictvím chráněn společenský zájem, jehož porušení je pro společnost škodlivé. Zásadní je tedy posouzení, zda je míra společenské škodlivosti v každém individuálním případě dána alespoň v nepatrné míře. Pokud se jedná o projednávanou věc, bude dle názoru krajského soudu míra společenské škodlivosti u přestupků tohoto druhu méně proměnlivá, než například v případě přestupků překročení nejvyšší dovolené rychlosti, kde lze uvažovat o zásadních rozdílech a důsledcích jednání pachatele (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008-45).

V tomto ohledu se krajský soud ztotožňuje se závěrem správního orgánu prvního stupně, že společenská škodlivost je dána neuhrazením časového poplatku. Za nesprávnou nelze považovat ani úvahu, že smyslem a účelem povinnosti zaplatit předem za využívání pozemní komunikace příslušné kategorie je finanční účast na využívání předmětné komunikace, neboť obecně poskytuje vyšší pohodlí, bezpečnost, rychlost a plynulost jízdy, přičemž nikdo není nucen zpoplatněnou komunikaci využívat. Krajský soud tedy považuje námitku žalobce za nedůvodnou.

Krajský soud na základě shora provedeného posouzení žalobní námitky dospěl k závěru, že tato není důvodná, a proto žalobu podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 31. ledna 2018

JUDr. Jana Kubenová, v. r.
samosoudkyně